

Adroddiad Blynyddol

Adran Addysg

2021-22

ADRODDIAD BLYNYDDOL ADDYSG 2021-22

CYNNWYS

- 1. CYD-DESTUN**
- 2. PROSIECTAU BLAENORIAETH CYNLLUN Y CYNGOR**
- 3. Y GYMRAEG**
- 4. ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A CHYNHWYSIAD**
- 5. DIOGELU**
- 6. BLYNYDDOEDD CYNNAR**
- 7. Y TÎM MODERNEIDDIO ADDYSG**
- 8. CONSORTIWM ADDYSG ÔL-16 GWYNEDD AC YNYS MÔN**
- 9. ARWEINYDDIAETH**
- 10. UNED DDATA**
- 11. GWASANAETH CEFNOGI LLYWODRAETHIANT YSGOLION**
- 12. UNED CONTRACTAU A CHYFLOGAETH**
- 13. UNED ARLWYO A GLANHAU**
- 14. CLUDIANT**
- 15. CANOLFAN FUSNES ADDYSG**

CYD-DESTUN

GWELEDIGAETH YR ADRAN ADDYSG: Plant a phobl ifanc Gwynedd yn cyflawni'r safonau uchaf er mwyn cynnal yr iaith, diwylliant ac economi yn lleol.

PWRPAS: *Hyrwyddo cyflawniad a lles plant a phobl ifanc Gwynedd drwy sicrhau llywodraethant, arweinyddiaeth a rheolaeth effeithiol ein hysgolion*

GWASANAETHAU RYDYM YN EU DARPARU: Codi Safonau, Gwasanaethau Cefnogol, Cyflogau a Chontractau Staff Ysgolion, Pensiynau Athrawon, Arlwyo Ysgolion, Glanhau Ysgolion, Cludiant Ysgolion, Iechyd a Diogelwch, Mynediad Ysgolion, Cefnogaeth i Lywodraethwyr, Cefnogaeth Gyllidol i Ysgolion, Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu, Uned Ddata, Cefnogaeth Adnoddau Dynol i Ysgolion a'r Adran Addysg, Presenoldeb ac Ymddygiad, Gwasanaeth Lles Addysg, Anghenion Dysgu Ychwanegol, Amddiffyn Plant, Arweinyddiaeth, Rheolaeth a Hyfforddiant, Moderneiddio Addysg a'r iaith Gymraeg.

BETH MAE'R ADRAN YN EI WNEUD?

- Cefnogi plant a phobl ifanc i gyflawni'r safonau uchaf.
- Sicrhau bod disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol yn cael y gefnogaeth fwyaf addas.
- Sicrhau bod disgyblion ag anghenion emosiynol ac ymddygiadol yn cael eu cynnwys yn llawn o fewn ysgolion Gwynedd.
- Sicrhau bod disgyblion o fewn ysgolion Gwynedd yn ddiogel.
- Darparu gwasanaethau cefnogol pwrpasol ar gyfer Gwasanaeth Addysg Gwynedd.
- Datblygu arweinwyr a chefnogi'r gweithlu yn yr ysgolion.
- Cefnogaeth i gyrff llywodraethu ysgolion er mwyn iddynt weithredu fel llywodraethwyr effeithiol.

Yn 2021-22, roedd 79 ysgol gynradd, 12 Ysgol Uwchradd 1 Ysgol Ddilynol, 1 Ysgol Gydol Oes, a 2 Ysgol Arbennig yng Ngwynedd.

Mewn datganiad gan y Gweinidog Addysg, Jeremy Miles AS, nododd: *'Ni fydd data dyfarniadau cymwysterau yn cael eu defnyddio i adrodd ar ddeilliannau cyrhaeddiad ar lefel ysgol, awdurdod lleol na chonsortium rhanbarthol ac ni ddylid eu defnyddio i ddwyn ysgolion i gyfrif am ddeilliannau dysgwyr'*

Felly yn unol â datganiad y Gweinidog, nid oes modd i'r Awdurdod drafod unrhyw ganlyniadau er mwyn mesur perfformiad ysgolion a chymharu safonau fel rhan o'r adroddiad blynyddol hwn.

PROSIECTAU BLAENORIAETH CYNLLUN Y CYNGOR 2018-23

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, roedd gan yr adran addysg nifer o brosiectau blaenoriaeth ym Nghynllun strategol y Cyngor yr oedd disgwyliad i'r adran eu gweithredu yn ystod y flwyddyn.

Mae blaenoriaethau'r cynllun yn mynd i'r afael gyda phrif risgiau'r Adran, ynghyd â buddsoddi i addasu ysgolion, neu adeiladu ysgolion newydd er mwyn i blant a phobl ifanc Gwynedd gael eu haddysgu yn yr amgylchedd dysgu gorau posibl.

Er bod prosiectau blaenoriaeth yr adran wedi bod yn mynd i'r cyfeiriad cywir yn ystod y flwyddyn, rhaid cydnabod yr heriau sydd wedi bod i gyflawni prosiectau cyfalaf yr adran yn ystod y flwyddyn yn sgil heriau'r pandemig a chynnydd mewn costau deunyddiau adeiladu.

Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy

Dalgvlch Bangor

Bu i Ysgol y Faenol gael estyniad sylweddol i gartrefu hyd at 315 o ddysgwyr. Er bod llithriad yn yr amserlen wedi bod o ganlyniad i'r pandemig, bu i'r estyniad gael ei gwblhau yn ystod y flwyddyn, ac mae'r dysgwyr bellach yn gallu manteisio ar yr amgylchedd dysgu newydd. Er hynny, mae trafodaethau ynglŷn â throsglwyddiadau tir yn parhau ac o ganlyniad nid oes modd cwblhau'r gwaith ar faes parcio'r ysgol ar hyn o bryd. Mae'r adeilad wedi ei gynllunio i fod yn hwb i'r ardal leol hefyd gyda chanolfan gymunedol newydd yn cael ei chodi fel rhan o'r datblygiad.

Cwblhawyd gwaith dichonoldeb cychwynnol i adnabod anghenion Ysgol Ein Harglwyddes, ac mae cytundeb i leoli'r ysgol newydd ar safle Ysgol Glanadda (sydd bellach wedi cau) ac mae'r lleoliad hwn yn cyd-fynd gyda dyheadau'r gymuned.

Mae'r adran yn ymwybodol fod cyflwr adeilad ac amgylchedd dysgu presennol Ysgol Tryfan ym Mangor yn wael, ac o ganlyniad bu i'r adran gychwyn y broses o ystyried y cyfleoedd posib ar gyfer sicrhau amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf yno, gan sicrhau dilyniant priodol i'r buddsoddiad sydd eisoes wedi ei wneud yn yr ysgolion cynradd yn ardal Penrhosgarnedd o'r ddinas.

Dalgvlch Cricieth

Yn sgil cymeradwyaeth y Cabinet i gynyddu capasiti Ysgol Trefarthyr i 150 o ddysgwyr, ac adeiladu ysgol newydd yn sgil cyflwr gwael yr adeilad presennol. Fel rhan o'r broses o gyflwyno cais cynllunio ar gyfer adleoli'r ysgol i safle'r A497, yn ystod y flwyddyn cododd dau fater technegol ynglŷn â'r safle, a chomisiynwyd gwaith mewn ymateb i hynny, a bellach mae'r gwaith archeolegol wedi ei gwblhau, ac mae arolwg llwybrau saff i'r ysgol hefyd wedi ei gwblhau ac adroddiad wedi ei gyflwyno i'r Adran Gynllunio.

Addysg Ôl-16 yn Arfon

Yn sgil amrywiaeth yn ansawdd yr addysg a phrofiadau dysgwyr ar draws y gyfundrefn Addysg ôl-16 yn Arfon, rhoddodd y Cabinet ganiatâd i'r Adran ymgysylltu gyda rhan-ddeiliaid i drafod y weledigaeth ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon. Cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd rhithwir gyda phenaethiaid, Llywodraethwyr, staff, rhieni, dysgwyr a'r gymuned yn ehangach er mwyn cyflwyno'r weledigaeth newydd ar gyfer addysg ôl-16, ynghyd â chasglu barn a syniadau am y ffordd orau i wireddu'r weledigaeth. Rydym wedi adrodd ar negeseuon cychwynnol yr ymgysylltu yma gerbron y Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ym mis Chwefror y llynedd, ac rydym nawr mewn sefyllfa i allu bwrw ymlaen efo'r prosiect hwn yn sgil yr oedi a fu dros y flwyddyn ddiwethaf.

Yn gysylltiedig â'r maes addysg ôl-16, yn ystod y flwyddyn, llwyddodd yr Adran i ddiddymu'r ffi ar gyfer y tocyn teithio ôl-16 i'r holl ddysgwyr o Medi 2022 ymlaen. Mae hyn yn arbennig o bwysig i

sicrhau nad ydym fel Cyngor yn gosod unrhyw rwystrau rhag galluogi ein pobl ifanc i barhau a'u haddysg wedi 16 oed, ac yn bwysicach fyth y dyddiau hyn o ystyried y cynnydd aruthrol yng nghostau byw.

Cyflwr ac Addasrwydd

Yn ystod y flwyddyn, fel gyda'r flwyddyn flaenorol, bu i effaith prisiau deunyddiau adeiladu yn sgil Covid a Brexit effeithio ar ein gallu i wireddu rhai o'n cynlluniau i wella cyflwr ac addasu adeiladau rhai ysgolion. Yn sgil hynny, yn ystod y flwyddyn, bu'r Adran Addysg ar y cyd gyda'r Adran Tai ac Eiddo yn ail-edrych ar y cynlluniau gan ystyried beth y gellir ei gyflawni'n ymarferol ar sail blaenoriaeth yn sgil gofod cyfarch costau uwch gyda'r gyllideb sydd ar gael. Er hynny, llwyddwyd i gwblhau'r buddsoddiad yng nghyflwr ac addasrwydd Ysgol Bethel, Ysgol Glan y Môr ac Ysgol Cymerau yn ystod y flwyddyn gyda gwaith yn parhau ar safleoedd Ysgol Llanrug, ac Ysgol Botwnnog.

Cinio am ddim

Ym mis Rhagfyr 2021 cyhoeddodd Jeremy Miles AS, Gweinidog y Gymraeg ac Addysg Llywodraeth Cymru bod £25m o arian cyfalaf yn cael ei fuddsoddi yng ngheginiau a neuaddau bwyta ysgolion Cymru fel rhan o'r cynlluniau i gyflwyno prydau ysgol am ddim i holl blant cynradd Cymru dros y tair blynedd nesaf. Mae'r polisi yn rhan o'r Cytundeb Cydweithio rhwng Llywodraeth Cymru a Phlaid Cymru.

Yn dilyn y cyhoeddiad gwreiddiol, o fis Ionawr ymlaen, adolygwyd ceginiau a gofod bwyta pob ysgol gynradd yng Ngwynedd gan adnabod pa geginiau oedd angen uwchraddio'u hoffer mawr megis poptai a pheiriannau golchi llestri yn ogystal ag offer ysgafn. Casglwyd barn rhieni i weld faint oedd yn bwriadu manteisio ar y cynllun er mwyn cael trosolwg cyn addasu ein seilwaith. O ran yr offer mawr, mae 28 popty combi newydd wedi eu gosod a 17 peiriant golchi llestri, gyda rhagor i'w gosod yn fuan yn y flwyddyn newydd.

Daeth i'r amlwg bod angen estyniad mewn sawl safle i ymdopi gyda'r cynnydd posib yn y nifer fyddai'n bwyta pryd poeth gan fod unai'r gegin neu'r gofod bwyta yn anaddas ac yn rhy fach. Yn ystod gwyliau'r haf ac i mewn i gychwyn y flwyddyn ysgol newydd, bu i'r ysgolion canlynol dderbyn estyniad, sef: Ysgol Hendre, Ysgol Bethel, Ysgol Bro Lleu, Ysgol Llanrug ac Ysgol Maenofferen.

Gagendor Lles a Chyrhaeddiad

Mae'r gwaith o gefnogi llesiant plant a phobl ifanc dros y flwyddyn ddiwethaf wedi canolbwyntio ar ymateb i heriau a sgil-ffeithiau'r pandemig. Ers Medi 2020 mae pob ysgol yng Ngwynedd yn gweithredu *Rhaglen Cyflymu'r Dysgu* gydag arian gan Lywodraeth Cymru er mwyn ymateb i effaith y cyfnod clo ar les a chyrhaeddiad rhai grwpiau penodol o ddysgwyr 5-16 oed.

Y tu hwnt i'r ysgol, mae dau gyfnod ym mywyd plant a phobl ifanc wedi eu hadnabod fel blaenoriaeth o ran ymateb i'r gagendor lles a chyrhaeddiad hefyd, sef plant 0-5 oed, ynghyd â phobl ifanc ôl-16. Yn sicr, mae'r cyfnod clo wedi amlygu bregusrwydd y sector blynyddoedd cynnar, gydag anghysondeb ar draws y sir o ran ystod ac argaeledd gwasanaethau. Mae'r ystod o bartneriaid sydd yn rhan o'r ddarpariaeth ynghyd â chyfeiriad strategol y maes yn genedlaethol yn ei gwneud yn anodd i saerño ein gwasanaethau ni yma yng Ngwynedd. Mae'r grŵp prosiect wedi cytuno ar ffrydiau gwaith penodol ac wedi blaenoriaethu cynnal asesiad digonolrwydd darpariaeth gofal ac addysg ar draws yr awdurdod. Ar yr un amser mae gwaith yn cael ei wneud ar fodelau ariannu gwahanol ynghyd ag oblygiadau prydles i rhwng darparwyr a Chyngor Gwynedd.

Hefyd mae'r grŵp oedran 16-24 wedi eu heffeithio'n anghymesur gan y pandemig gan fod mwy o gyfeiriadau am gymorth llesiant, iechyd meddwl a digartrefedd ymysg y grŵp oedran hwn. Mae

bwriad i roi sylw penodol i'r maes hwn wrth symud ymlaen er mwyn lliniaru unrhyw sgil-effeithiau gan sicrhau bod ein pobl ifanc yn cael cefnogaeth a darpariaeth briodol i'w galluogi i ffynnu.

Trawsnewid y ddarpariaeth ADY a CH

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, bu i'r prosiect hwn ganolbwyntio ar baratoi tuag at y Ddeddf Anghenion Dysgu a Thribiwnlys Addysg Cymru (2018). Daeth y Ddeddf hon yn weithredol ym Medi 2021, gyda rhai elfennau o'r Ddeddf wedi eu hoedi yn y flwyddyn gyntaf e.e. cyfnod ôl-16.

Yn ystod y flwyddyn, bu i Arolwg Parodrwydd Deddf ADY Llywodraeth Cymru ddangos cynnydd cryf iawn o ran paratoadau'r Awdurdod o ran y Ddeddfwriaeth, gyda'r swyddi statudol angenrheidiol mewn lle ers Ionawr 2021 ac yn gweithredu'n effeithiol. Bu i'r cyd-weithio gyda'r Gwasanaeth Iechyd ddatblygu'n dda drwy gydweithio gyda'r Swyddog Arweiniol Clinigol Dynodedig Addysg (SACDA). Cynhaliwyd nifer o ddigwyddiadau hyfforddi rhan-ddeiliaid ar gyfer manylu ar agweddau penodol o'r Cod Terfynol. Cwblhawyd gwaith ar y llwybrau datrys anghydfod i sicrhau bod rhain yn weithredol. Yn y sector blynyddoedd cynnar llwyddwyd i gyflawni gwaith o safbwynt y systemau angenrheidiol ar gyfer adnabod yn fuan, a sefydlu prosesau clir, ac mae'r gwaith paratoi yn y sector ôl-16 yn parhau. Hefyd bu i'r gwaith o ddatblygu cyswllt gweithio, cwricwlwm ag asesu rhwng y prif-lif a'r Ysgolion Arbennig ddatblygu ac mae'n parhau i ddatblygu.

Mae gwaith arloesol yn parhau i gymryd lle o ran defnydd a datblygiad parhaus y system Cynllun Datblygu Unigol ar-lein, gyda'r system yn gyrru'r holl broses ar gyfer yr ysgolion, rhieni, asiantaethau allanol a darpariaethau addysg eraill (e.e. blynyddoedd cynnar).

Strategaeth Addysg Ddigidol

Dros y ddwy flynedd ddiwethaf, mae ychydig dros £1.3m wedi ei fuddsoddi yn y rhwydwaith. At hyn, bu i nifer sylweddol o ddyfeisiadau gael eu rhannu yn unol â'r strategaeth. Rhannwyd digon o *ipads* i roi un i bob pedwar dysgwr yn y Cyfnod Sylfaen, gyda digon o *Chromebooks* wedi eu rhannu fel bod pob dysgwr o flwyddyn 3 i 6 yn cael dyfais yr un. Bu i ddyfeisiadau Windows 10 gael eu paratoi yn ogystal ar gyfer pob disgybl ym mlwyddyn 7, 10 ac 11, a bu iddynt gael eu dosbarthu ddiwedd tymor yr haf, gyda chyfran fechan ohonynt wedi eu dosbarth ar gychwyn Medi 2022. Yn ogystal, erbyn Medi 2022, bydd pob un o athrawon Gwynedd wedi derbyn dyfais safonol drwy'r strategaeth, gyda'r gobaith y bydd hyn yn tanio dychymyg a sbarduno ymhellach ddyfeisgarwch ac effeithiolrwydd yr agweddau o ddysgu digidol ar draws y sectorau.

Cydweithio Meirionnydd

Bu'r cynnydd ar y prosiect hwn yn araf yn ystod y flwyddyn gan ei fod wedi ei effeithio yn sgil heriau amlwg y pandemig a phrysurdeb ysgolion uwchradd. Serch hynny, rydym wedi casglu barn penaethiaid a chynrychiolaeth o lywodraethwyr pob ysgol uwchradd ar yr heriau posib sydd yn eu hwynebu o ran darparu addysg uwchradd o ansawdd yn yr ardal, megis recriwtio athrawon, rheolwyr canol ac arweinwyr. Rydym hefyd wedi cylchredeg holiadur er mwyn ceisio canfod barn dysgwyr, staff, rhieni a phenaethiaid fydd yn llywio cyfeiriad y prosiect i'r dyfodol, ac rydym yn y broses o ddadansoddi negeseuon o'r holiaduron rheiny ar hyn o bryd.

Hybu defnydd o'r Gymraeg ymysg Plant a Phobl Ifanc

Yn dilyn cyfnod estynedig o addysgu gartref, a'r pryder cenedlaethol a fynegwyd am effaith andwyol Covid ar safonau'r Gymraeg, yn ystod y flwyddyn bu i'r adran gasglu data drwy gyfrwng amrywiol holiaduron er mwyn cael gwell trosolwg o sgiliau iaith Gymraeg ein plant a'n pobl ifanc. Mae'r

dystiolaeth o'r holiaduron yn dangos mai sgiliau llafaredd yw'r pryder mwyaf ar draws y sir, ac mae pob ysgol wedi mynd ati i lunio cynllun gweithredu mewn ymateb i'r sefyllfa.

Y GYMRAEG

Pwrpas

Sicrhau bod plant Gwynedd yn cael addysg cyfrwng Cymraeg ac yn cael cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau bob dydd.

Nodweddion da

- **Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg**

Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA) yn ddogfen statudol ar gyfer pob awdurdod lleol er mwyn i ni gynllunio'n strategol dros gyfnod o ddeng mlynedd ar gyfer twf a chynnydd addysg cyfrwng Cymraeg. Y mae'r CSGA yn rhan o weledigaeth hir dymor Cymru ar gyfer Cymraeg 2050. Er mwyn cefnogi'r broses gynllunio mae'r cynlluniau wedi eu trefnu o gwmpas saith deilliant sy'n adlewyrchu taith addysg dysgwr ac yn cydweddu â meysydd polisi Cymraeg 2050 a Cenhadaeth ein Cenedl.

Daeth y cynllun newydd i rym ar Fedi 1af 2022 a bydd yn dod i ben 31 Awst 2032. Yn ystod 2021/2022 bu'r adran yn paratoi'r cynllun newydd gan ddilyn amserlen a rhaglen a osodwyd gan Lywodraeth Cymru.

Bu ymgynghoriad llawn ar ddrafft o'r CSGA newydd yn nhymor yr Hydref 2021 gan ddod i ben cyn y Nadolig. Fe aeth y CSGA gerbron y Cabinet am gymeradwyaeth ym mis Mawrth 2022 a gerbron y Pwyllgor Iaith ddechrau'r haf. Fe'i cymeradwywyd yn derfynol gan Weinidog y Gymraeg ac Addysg ar Fehefin 24 2022.

Bydd Llywodraeth Cymru a'r gweinidog yn parhau i fonitro ein cynnydd a'r camau a gymerwyd yn flynyddol. Ond ein nod yng Ngwynedd yw fod y CSGA yn ddogfen uchelgeisiol fyw sy'n adlewyrchu sefyllfa unigryw Gwynedd ac yn gyrru ein gweithredu o blaid addysg cyfrwng Cymraeg yn y sir.

- **Canolfannau Iaith**

Pwrpas

Hyrwyddo cyflawniad a lles plant a phobl ifanc i gaffael y Gymraeg, gan barhau i sicrhau darpariaeth addysg drochi o ansawdd i alluogi newydd-ddyfodiaid cynradd ac uwchradd i elwa'n llawn o'r gyfundrefn addysg Gymraeg a dwyieithog yng Ngwynedd.

Yn ystod y flwyddyn penodwyd pennaeth a dirprwy newydd i'r Gyfundrefn Addysg Drochi. Yn dilyn proses ymgynghori cadarnhawyd strwythur staffio newydd ar gyfer y Gyfundrefn a ddaw yn weithredol yn Ionawr 2023.

Mewn cydweithrediad â'r Tîm Moderneiddio mae cryn waith adeiladu wedi digwydd yn ystod y flwyddyn i wireddu gweledigaeth a chynlluniau Cabinet y Cyngor, gan gynnwys gwariant cyfalaf Llywodraeth Cymru o £1.1m i sefydlu safleoedd addysg drochi newydd ym Mangor, ynghyd â gwella'r adnoddau yn safle addysg drochi Eifionydd. Bellach mae adeilad Eifionydd a Bangor wedi eu cwblhau ac mae ansawdd y safleoedd yn rhagorol a'r amgylchedd dysgu o'r radd flaenaf, yn cynnwys darpariaeth modern a chyfoes e.e. sgriniau ac adnoddau rhyngweithiol i hwyluso'r dysgu a'r addysgu. Maent wedi eu cynllunio yn fwriadus i ddarparu addysg drochi flaengar a chyfoes mewn ardaloedd strategol o'r sir, o arwyddocâd ieithyddol. Mae'r cyfleusterau yn hwyluso cyflwyno cwricwlwm i Gymru yn yr

ystafelloedd dosbarth yn ogystal â'r ardal tu allan. Maent hefyd o fewn cyrraedd rhesymol i gyfleusterau megis Llyfrgelloedd Gwynedd, Canolfannau Byw'n Iach, siopau, clybiau a mentrau cymdeithasol. Bydd ymweld â'r llefydd hyn yn gyfle gwych i ehangu profiadau'r dysgwyr a dod â'r Gymraeg yn fyw iddynt. Yn anffodus ni fydd yr uned iaith newydd ar safle Ysgol Uwchradd Tywyn wedi ei chwblhau mewn pryd i groesawu'r dysgwyr yn Ionawr. Fodd bynnag hyderwn y bydd y ganolfan yn barod yn ystod tymor yr haf. Yn y cyfamser bydd y ganolfan yn cael ei lleoli dros dro ar safle Uwchradd Bro Idris.

Yn nghyfarfod y Cabinet ar 19eg Gorffennaf 2022 derbyniwyd cefnogaeth unfrydol i symud ymlaen i gyflwyno achos fusnes llawn gerbron Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau cyllid o £1.1m o'r Grant Cyfalaf Addysg Cyfrwng Gymraeg sydd eisoes wedi ei addo mewn egwyddor i gysoni capasiti a gwella amgylchedd dysgu gweddill Canolfannau Iaith Cynradd y Sir sef Maesincla, Llangybi a Dolgellau.

Yn ogystal mae llawer o waith cyffrous wedi digwydd yn ystod y flwyddyn yng nghyd destun arian grant refeniw Llywodraeth Cymru. Mae staff y Gyfundrefn wedi bod yn gweithio'n agos hefo'r awdures Anni Llŷn i ysgrifennu cynllun trochi newydd ar gyfer yr unedau iaith fydd yn pontio dysgwyr o fewn y sector gynradd ac uwchradd. Mae'r cynllun newydd hwn yn seiliedig ar bentref dychmygol o'r enw Aberwla ac mae'n ymgorffori patrymau iaith priodol o fewn y continiwm iaith yng Nghwricwlwm i Gymru. Mae'n gynllun perthnasol i'r unfed ganrif ar hugain ac yn adlewyrchu'r Gymru gyfoes. Bydd y cynllun yn cael ei lansio yn Eisteddfod Genedlaethol Cymru Llŷn ac Eifionydd ym mis Awst 2023 a bydd yn disodli'r cynllun presennol y mis Medi canlynol. I gefnogi'r cynllun rydym mewn cydweithrediad â chwmni 'Animated Technologies' wedi datblygu elfen rithiol i'r pentref. Dyma brosiect arloesol sy'n galluogi ein hwyrdyfodiaid i gamu i Aberwla ar blatfform rithiol i ymarfer patrymau iaith yn yr archfarchnad. Yno cânt gyfle i chwarae gemau hefo'i gilydd wrth lenwi eu basged trwy ddarllen cyfarwyddiadau a dilyn rhestr siopa. Lanswyd y prosiect arbennig hwn yn y pentref Gwyddoniaeth yn Eisteddfod Genedlaethol Tregaron haf 2022 yng nghwmni'r Gweinidog Addysg a'r Iaith Gymraeg Jeremy Miles. Yn ddiweddarach ym mis Awst yn ffodus iawn cymeradwywyd ein cais i esblygu'r prosiect hwn ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu tri lleoliad arall ym mhentref Aberwla sef Fferm Tyddyn Swllyd, Cae Glampio, Garej a Siop Gajets.

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn awyddus iawn i rannu'r adnodd hwn yn genedlaethol ac mae trafodaethau ar y gweill i wneud hynny yn y dyfodol agos. I'r perwyl hwn maent yn awyddus i ariannu datblygu'r holl leoliadau yn y pentref yn ychwanegol i'r grant gwreiddiol. Dyma gydnabyddiaeth i'n gweledigaeth arloesol ac fel cyfundrefn rydym yn ymfalchïo yn yr adnodd rhithiol arloesol hwn ac yn falch o'r cyfle i'w rannu er budd dysgwyr a chefnogi nod y Llywodraeth Gymraeg 2050 ar hyd a lled Cymru.

- **Categori Ysgolion yn Ôl y Ddarpariaeth Cyfrwng Gymraeg**

Mae Llywodraeth Cymru yn cyflwyno trefniadau newydd ar gyfer categorïddio ysgolion yn ieithyddol o fis Medi 2022. Mae nifer y categorïau yn cael eu gostwng i dri yn y sector cynradd a thri yn y sector uwchradd. Un o fwriadau'r drefn newydd o gategoriiddio yw annog ysgolion i gynyddu eu darpariaeth Gymraeg, ac un o egwyddorion craidd y drefn yn

na ddylai unrhyw ysgol gynnig llai o ddarpariaeth Cymraeg yn y dyfodol nag a wnaed yn y gorffennol.

Bu'r adran addysg yn 2021/22 yn cynllunio ac yn ymateb i'r drefn newydd ar gyfer y sector cynradd ac uwchradd gan gwblhau'r broses honno gyda'r ysgolion a Llywodraeth Cymru yn ystod tymor yr haf – a hynny ar gyfer ei gweithredu o Fedi 2022 ymlaen. Bydd gwaith dilynol yn ystod y flwyddyn nesaf er mwyn sicrhau fod y drefn yn datblygu ac yn gwreiddio er mwyn cyflawni uchelgais Gwynedd yn y maes hwn.

- **Siarter Iaith a'r Strategaeth Iaith Uwchradd**

Rydym wedi bod yn hyrwyddo a chynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ymysg pobl ifanc o fewn y cwricwlwm ac yn gymdeithasol, trwy arwain ar y Siarter Iaith a'r Strategaeth Iaith Uwchradd er mwyn cynyddu defnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg mewn ysgolion cynradd ac uwchradd.

Rydym wedi bod yn cydweithio ag ysgolion uwchradd i weithredu ar gamau penodol i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol. Mae sylw yn parhau i gael ei roi i gyfrwng iaith y ddarpariaeth ar draws y cwricwlwm yng Nghyfnod Allweddol 3, 4 a 5. Cytunwyd ar y bwriad o ail sefydlu Fforymau Iaith ym mhob ysgol uwchradd er mwyn hyrwyddo a chryfhau'r defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgolion, ac ymateb i flaenoriaethau a amlinellir yn y CSGA. Cynhaliwyd sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith a Dwyieithrwydd gyda rhai disgyblion ar draws y Sir.

- **Anghenion Dysgu Ychwanegol**

Mae pob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn cael mynediad at wasanaethau cyfrwng Cymraeg. Mae darpariaethau a gwasanaethau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar gael ar gyfer yr holl ystod ac amrywiaeth o ADY.

- **Sgiliau Iaith y gweithlu addysg**

Rydym wedi parhau i gefnogi sgiliau iaith y gweithlu drwy gydweithio gyda darparwyr allanol i strwythuro darpariaeth oedd yn ymateb i'r anghenion a amlygwyd ar draws y Sir. Cynhaliwyd yn ogystal, hyfforddiannau Gloywi Iaith a Methodoleg Trochi ar gyfer ysgolion ym mhob dalgyllch ar draws y Sir.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Sicrhau fod y 'Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg' newydd ym Medi 2022 yn gyrru gwaith yr adran yn effeithiol wrth i ni gynllunio a gweithredu o blaid addysg cyfrwng Cymraeg ar draws ein hysgolion.
- Sicrhau fod y drefn Categoriaddio Ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn gwreiddio ac yn gosod uchelgais Gwynedd i bob un o'n hysgolion, ac yn sicrhau parhad yng nghyfrwng addysg Gymraeg disgyblion wrth iddynt drosglwyddo o CA2 i CA4 a thu hwnt.
- Parhau i ehangu a datblygu Cyfundrefn Drochi Gwynedd i ddarparu addysg drochi gyfoes o ansawdd i holl newydd-ddyfodiaid y sir gan roi sylw i'r canolfannau iaith oed cynradd.

- Cynllunio cyfres o weithdai hyfforddiant yn seiliedig ar egwyddorion trochi iaith at ddefnydd holl athrawon y sir.
- Parhau i gefnogi dysgwyr sydd angen hwb ychwanegol i gynyddu eu hyder a'u sgiliau llafaredd yn y Gymraeg.
- Parhau i gefnogi ein hysgolion i gwblhau a gweithredu eu cynlluniau Siarter Iaith a/neu Strategaeth Iaith Uwchradd er mwyn hyrwyddo a chynyddu defnydd anffurfiol plant o'r Gymraeg.
- Parhau i gefnogi athrawon a chymorthyddion i ddatblygu eu sgiliau a'u hyder yn y Gymraeg.

ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A CHYNHWYSIAD

Pwrpas y gwasanaeth ADY a CH yw:

- Cefnogi datblygiad darpariaeth ADY a Chynhwysiad o ansawdd mewn lleoliadau addysgol.
- Adnabod anghenion ychwanegol yn gynnar ym mywyd y plentyn a sicrhau ymyrraeth briodol;
- Ymyrryd yn gynnar ac yn addas pan fo problemau yn dod i'r amlwg;
- Gweithio yn integredig ac aml-asiantaethol, gan rannu gwybodaeth a chyd-gynllunio ddarpariaeth ar gyfer dysgwyr gydag ADY;
- Sicrhau fod sgiliau a dealltwriaeth y gweithlu yn cael eu datblygu yn gyson;
- Sicrhau cyfathrebu clir gyda'r plant, pobl ifanc a'r teuluoedd sy'n derbyn darpariaeth.
- Mae'r uchod yn cyfrannu ar y cyd gyda'r darparwyr addysg, ein bod yn cydymffurfio gyda'r Ddeddfwriaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (2018) sydd wedi dod yn fyw ym mis Medi 2021.

Mae'n bartneriaeth ar y cyd â Chyngor Môn ers Medi 2017.

Nodweddion da:

- Mae'r gwaith o drosglwyddo o'r hen Ddeddfwriaeth AAA i'r Ddeddfwriaeth ADY newydd yn parhau i gadw momentwm ac ar drac.
- Defnydd o Feini Prawf newydd wedi cael ei ymestyn ymhellach er mwyn gallu adrodd ar gynnydd plant yn ehangach, gan fod dangos cynnydd plant a phobl ifanc sydd ag ADY yn gofyn am ddulliau holistaidd.
- Nifer tribiwnlysoedd yn parhau yn isel iawn, gyda thribiwnlysoedd sydd yn ymwneud â darpariaeth o fewn ysgolion Gwynedd yn ffafriol o ran yr Awdurdod (h.y yn cadarnhau bod darpariaeth addas yn cael ei gyflwyno).
- Mae'r gwaith o addasu'r model darpariaeth cynhwysiad wedi cymryd lle ac yn weithredol erbyn hyn.
- Bydd y gwasanaethau hefyd yn parhau i flaenoriaethu'r canlynol ar gyfer cryfhau'r ddarpariaeth:
 - Parhau i ymateb yn effeithiol i'r gofynion yn sgil argyfwng COVID-19
 - Hyfforddiant ym maes datblygiad emosiynol a llesiant yn parhau i gryfhau ac yn cynnwys hyfforddiant Cymhorthyddion ELSA (Emotional Literacy Support Assistants), Hyfforddiant Galar a Cholled 'Tyfu Trwy'r Tymhorau', cryfhau hyfforddiant ym maes Trawma Datblygiadol.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Gyda'r newid Deddfwriaethol, yn dod i rym yn raddol dros gyfnod o dair blynedd (hyd at Medi 2024) rydym yn blaenoriaethu'r canlynol:
 - Ymgymryd a gwaith trosi a datblygu'r ddarpariaeth yn y sector Ôl-16
 - Sicrhau mewnbwn rhan-ddeiliaid i adolygiad parhaus o'r hyn sydd yn cael ei gynnig i ddysgwyr gyda ADY a Ch.
 - Parhau i ddatblygu ac adeiladu ar gysondeb darpariaeth. Hyn yn cynnwys adolygu'r dull o ddyrannu cyllid ADY i ysgolion er mwyn sicrhau'r ddarpariaeth orau ar gyfer dysgwyr gydag ADY.
 - Parhau i ddatblygu ansawdd Cynlluniau Datblygu Unigol, a sicrhau fod y dysgwyr yn ganolog i'r broses.
 - Sicrhau cefnogaeth i ddarparwyr addysg er mwyn ymateb i ofynion newydd y ddeddfwriaeth

- Parhau i gryfhau a symleiddio llwybrau darpariaeth 0-3 oed ac 16-25 oed, ac ymateb i'r gofynion o'r newydd yn yr oedrannau yma.
- Cryfhau'r cyd-weithio aml-asiantaethol ar gyfer darparu effeithiol.

DIOGELU

Pwrpas

- Diogelu lles plant a phobl ifanc Gwynedd.
- Sicrhau bod pob plentyn yn teimlo'n saff yn ysgolion a chanolfannau addysg y Cyngor.
- Sicrhau bod pawb sydd yn gweithio ym maes addysg yn y Sir yn dilyn Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru 2020.

Nodweddion da

- Ysgolion Gwynedd wedi derbyn gwybodaeth am y Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru a gafodd eu cyflwyno gan Lywodraeth Cymru ers Ebrill 2020.
- Mae'r adran wedi sicrhau presenoldeb ymhob cyfarfod Rhan 5 lle'r oedd honiadau yn erbyn staff o fewn ysgolion Gwynedd, mae'r niferoedd o achosion yn parhau i fod yn isel.
- Adran Addysg Gwynedd wedi creu pecyn hyfforddi newydd yn y Gymraeg ar gyfer Personau Dynodedig mewn ysgolion a chanolfannau addysg ar y cyd â Grŵp Diogelu Mewn Addysg Llywodraeth Cymru.
- Mae'r adran addysg a gwasanaethau Dysgu a Datblygu'r Cyngor wedi cyd-weithio i ddatblygu pecyn hyfforddiant ym maes trais domestig. Mae'r pecyn Gofyn a Gweithredu wedi ei ddatblygu ar y cyd ac yn parhau i gael ei gyflwyno i staff yr Adran Addysg.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Sicrhau bod pawb sydd yn gweithio ym maes addysg yng Ngwynedd wedi derbyn hyfforddiant sylfaenol ar becyn newydd ar gyfer Person Dynodedig mewn ysgol mewn ymateb i ganllawiau newydd ar ddiogelu plant mewn addysg.
- Cytuno ar drefn newydd o ymweliadau gwirio ansawdd diogelu'n flynyddol ar gyfer pob ysgol yng Ngwynedd.
- Darparu cyrsiau "Gofyn a Gweithredu" ar gyfer holl staff addysg ac ysgolion Gwynedd.
- Cynnal adolygiad o bolisiau enghreifftiol a gyflwynir i'r ysgolion gan roi sylw penodol i faterion diogelu.
- Sicrhau hyfforddiant ar gyfer ysgolion a fydd yn eu paratoi'n well ar gyfer cyfrannu'n effeithiol mewn cynadleddau achos, cyfarfodydd grŵp craidd yn unol â Gweithdrefnau Diogelu Plant Cymru 2020.

BLYNYDDOEDD CYNNAR

Mae'r Uned Blynyddoedd Cynnar yn cynllunio i sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni'r gofynion statudol o sicrhau lle meithrin i bob plentyn o'r tymor yn dilyn ei pen-blwydd yn 3 oed. O Fedi 2022 bydd y ddarpariaeth addysg feithrin yn cael ei gynnig mewn 56 lleoliad ar draws y sir. Bellach, mae'r holl lleoliadau yn aelodau o'r Mudiad Meithrin ac yn cael eu monitro'n rheolaidd.

Nodweddion da:

- Uwch Athrawes Ymgynghorol (UAY) wedi cyflwyno strategaeth Lleoliadau Cyfathrebu Cyfeillgar i bob lleoliad.
 - Pob lleoliad yn dod at ei gilydd dan ofal eu hathrawes ymgynghorol i drafod syniadau a strategaethau ar gyfer sicrhau datblygiad iaith yn y lleoliadau.
 - Cohort o leoliadau wedi mynychu hyfforddiant ELKLAN a MAKATON
- UAY Wedi mynychu cyfarfodydd - athrawon ymgynghorol y blynyddoedd cynnar gydag ESTYN
- UAY wedi cyflwyno hyfforddiant ar y Cwricwlwm i Gymru 2022 i bob lleoliad.
- UAY wedi cynnal hyfforddiant dilyn trywydd y plentyn i fethrinfeydd a gwarchodwyr plant.
- UAY wedi cynnal un ymweliad ymgysylltiol fel rhan o waith i ESTYN
- Y tîm athrawon wedi mynychu sesiynau/hyfforddiant amrywiol sef Adnoddau dysgu proffesiynol yn y Cyfnod Sylfaen (CiG)., Working with Uncooperative and Hostile parents', Play and Playful Learning Kym Scott, 'Interfering or Interacting', Sgemau, 'In the moment planning' a Mindfulness in Clinical Practice'
- Pob lleoliad ac athrawes ymgynghorol wedi cael mynychu hyfforddiant
- Iechyd a Lles Meddyliol i Blant 2 i 4 oed gan Leisa Mererid
 - Pob lleoliad wedi derbyn pecyn o adnoddau i gyd fynd a'r hyfforddiant
 - Pob lleoliad yn derbyn cefnogaeth athrawes ymgynghorol i gynnal sesiynau parhaus.
- 'Interfering or Interacting' Julie Fisher, wedi ei gynnig i bob lleoliad.
- Hyfforddiant Cynllunio ar y Funud – Anna Ephgrave wedi ei gynnig i bob lleoliad -strategaeth dilyn trywydd y plentyn.
- Sgemau gan Dr Stella Louis.
- Pob lleoliad wedi derbyn llyfryn ar sgemâu
- Swyddog Arweiniol ADY Blynyddoedd Cynnar wedi cyflwyno hyfforddiant i'r holl leoliadau
- Lleoliadau yn creu Proffiliau Un Tudalen ar gyfer pob plentyn ADY ac yn dilyn y trefniadau newydd ynghlwm gyda'r ddeddfwriaeth newydd.
- Bu i'r athrawon ymgynghorol gefnogi pob lleoliad ar weithredu gofynion y cod ADY gan gynnwys cefnogi ar lefel targedu.
- Mae pob un lleoliad sydd wedi derbyn arolygiad ar y cyd (AGC/Estyn) ers Ionawr 2021-2022 wedi derbyn barn 'da' ar gyfer pob thema, gydag ambell adroddiad yn cyfeirio at agweddau o ragoriaeth o fewn cynnwys yr adroddiad.
- Dau leoliad yn parhau i weithio ar dderbyn achrediad' Hygge in the Early years'
- Lleoliad newydd 'Lle Chi' wedi agor ym Mlaenau Ffestiniog' yn dilyn cyfnod hir o fethu sicrhau darpariaeth addysg feithrin yn yr ardal.
- Buddsoddiad cyfalaf Blynyddoedd Cynnar wedi digwydd ar safleoedd Ysgol Maenofferen, hen Ysgol Bueno Sant, Ysgol Bro Tryweryn, Ysgol yr Hendre, Ysgol Llanllechid, Ysgol Faenol, Ysgol y Garnedd ac Ysgol Maesincla.

- Dosbarthwyd bron i £40 mil o grantiau cyfalaf bach i naw lleoliad gwahanol
- Pob lleoliad wedi derbyn doliau aml ddiwylliannol (bechgyn a merched) ar gyfer gweithredu'r Cod Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb (hyfforddiant i ddilyn)
- Gweithredwyd proses o ail strwythuro'r tîm i fod yn dîm Blynyddoedd Cynnar gyda'r athrawon yn cefnogi lleoliadau Dechrau'n Deg a Chyfnod Sylfaen.
- Un lleoliad arall wedi cael ei gysidro ar gyfer dilyn strategaeth Croesi'r Bont gan y Mudiad Meithrin.
- Lleoliadau bellach yn defnyddio taflenni cynllunio sy'n caniatáu iddynt ddilyn trywydd y plentyn a chofnodi arsylwadau sy'n nodi'r addysgu sydd wedi digwydd.

- **Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:**

- Ail ymweld ag 'Ein pwrpas' yn dilyn yr ail strwythuro. Ein gweledigaeth ni fel un tîm ac ystyried mesuryddion i gyd-fynd.
- Sicrhau cysondeb ymhob lleoliad o 2 i fyny bod yn DD neu arall.
- Cefnogi'r lleoliadau ar weithredu'r CiG 2022.
- Cefnogi'r lleoliadau ar eu taith i fod yn leoliadau Cyfathrebu Cyfeillgar.
- Hyfforddi a Chefnogi ar y ddogfen Asesu Ionawr 2023.
- Edrych ar declynnau sicrhau ansawdd drwy ystyried – ITERS, STTEW.
- Parhau i gydlynu buddsoddiad cyfalaf Blynyddoedd Cynnar ar y gweill yn Ysgol Criccieth ac Ysgol Uwchradd Tywyn
- Cyflwyno cynllun cyfalaf Blynyddoedd Cynnar 2022—25 i'r Llywodraeth
- Dosbarthu cyfalaf grantiau bach i leoliadau
- Gweithredu'r cynllun grant Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau ar gyfer lleoliadau nas cynhelir
- Adolygu'r fformiwla ariannu ar gyfer addysg feithrin gan gysoni gyda'r Cynnig Gofal Plant a Dechrau'n Deg
- Gweithredu blaenoriaethau rhaglen waith trawsffurfio'r Blynyddoedd Cynnar fel cysoni prydles i ar safleoedd ysgol.

Y TÎM MODERNEIDDIO ADDYSG

Pwrpas

Mae rhai o adeiladau ein hysgolion yn hen ac yn anaddas i gyfarch anghenion Cwricwlwm i Gymru a dysgu ac addysgu yn yr unfed ganrif ar hugain. Pwrpas y gwasanaeth yma ydy cynllunio a gwireddu prosiectau arloesol i addasu ysgolion neu adeiladu ysgolion newydd er mwyn i blant a phobl ifanc Gwynedd gael eu haddysgu yn yr amgylchedd dysgu gorau posib i'w galluogi i ffynnu.

Mae'r Rhaglen yn un uchelgeisiol sydd yn anelu i drawsnewid y ffordd y mae plant a phobl ifanc yn cael mynediad i ysgolion o safon uchel gydag amgylchedd ddysgu sy'n cefnogi addysg ragorol. Mae'r Cyngor hefyd yn awyddus i ddatblygu cyfundrefn addysg fydd yn cyfoethogi profiadau dysgu.

Bwriad yr Adran Addysg yw cynllunio'n strategol fel bod y math iawn a'r nifer o ysgolion wedi'u lleoli yn y mannau cywir, yn ogystal ag uwchraddio safon adeiladau ysgolion i greu ystâd sydd yn addas ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain. Bydd y Rhaglen yn parhau gydag ymroddiad llawn i wireddu'r weledigaeth bresennol i *"gynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn."*

Prif nodau'r Rhaglen ydy sicrhau bod y rhaglen waith bresennol yn parhau i gyrraedd y meini prawf a osodwyd i:

- gyfrannu at wireddu amcanion yr egwyddorion addysg addas i bwrpas i sicrhau cyfundrefn o ysgolion uwchradd hyfyw, mwy o amser digyswllt i benaethiaid cynradd a dim mwy na dau ystod oedran o fewn yr un dosbarth yn y cynradd;
- weithredu proses o ymgynghori gyda rhieni, staff, llywodraethwyr a rhan-ddeiliaid yn unol ag anghenion y broses statudol, gyda chyfathrebu clir;
- weithredu trefn effeithiol ar gyfer cyfathrebu gydag adrannau perthnasol y Cyngor, monitro a gwerthuso gweithgareddau;
- ddarparu nodau'r Rhaglen i sicrhau amodau arweinyddiaeth sy'n rhoi amser digonol i benaethiaid arwain, amgylchedd dysgu'r plentyn a chyflwr adeiladau gyda'r amodau gorau posibl, pellter teithio rhesymol i blant a rheolaeth fwy effeithiol o'r adnoddau addysgol yn cynnwys lleihau cost y pen er mwyn sicrhau gwerth gorau am arian;
- sicrhau cynnydd yn y broses o gwblhau'r gwaith adeiladu a sefydlu'r ysgolion sydd yn rhan o'r band cyllidol cyntaf sef Band A ac ymhellach Band B;
- gwblhau gwaith cefndirol a diweddarau data craidd y maes i fedru darparu gwybodaeth angenrheidiol i uwch swyddogion er mwyn medru ymateb yn rhagweithiol i sefyllfaoedd fel maent yn codi.

Mae gwaith moderneiddio addysg y Sir wedi parhau i gyfrannu'n llwyddiannus at y gyfundrefn addysg ac wedi denu dros £73m ers 2012.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Cwblhau prosiect Bangor sydd yn cynnwys buddsoddiad gwerth £12.7 miliwn. Eisoes mae adeilad newydd Ysgol y Garnedd wedi agor yn Tachwedd 2020 gyda chapasiti o 420 gan allu cynnig lle i ddisgyblion ysgolion Coedmawr a Glanadda yn ddarostyngedig ar ddewis rhieni. Mae'r gwaith o gynyddu capasiti Ysgol y Faenol i 315 ac i wella addasrwydd a chyflwr yr adeilad tra'n gwella'r adnoddau cymunedol wedi ei gwblhau gyda dysgwyr yn elwa'n llawn o'r amgylchedd dysgu newydd.
- Cychwyn prosiect Bangor gwedd 2 sy'n canolbwyntio'n benodol ar y sector uwchradd ac addysg cyfrwng Cymraeg.

- Yn dilyn y penderfyniad i fabwysiadu'r egwyddorion addysg addas i bwrpas, cefnogi gwaith yr Adran Addysg i wireddu'r weledigaeth i ddatblygu'r gyfundrefn er mwyn sicrhau addysg o ansawdd uchel i blant a phobl ifanc Gwynedd ar gyfer yr unfed ganrif ar hugain.
- Yn dilyn penderfyniad Cabinet ar 10 Mawrth 2020, parhau i gynnal trafodaethau anffurfiol ar addysg ôl-16 yn Arfon, er mwyn sicrhau tegwch a chefnogaeth gref i bob person ifanc yn y sir i lwyddo a gwireddu eu potensial.
- Yn dilyn penderfyniad y Cabinet yn Ebrill 2019 parhau â'r bwriad o adeiladu ysgol newydd yng Nghricieth.
- Parhau i weithredu un o brosiectau Band B i wella cyflwr ac addasrwydd adeiladau 30 o ysgolion y Sir, gyda'r wedd gyntaf a'r ail o'r prosiect yn mynd rhagddo ar hyn o bryd a chyflwyno ceisiadau pellach.
- Cyflwyno achosion busnes llwyddiannus i Lywodraeth Cymru i ddenu'r arian cyfatebol ar gyfer y prosiectau sydd wedi eu cynnwys ym Mand B.
- Cydweithio gydag adrannau perthnasol i wireddu cynlluniau ychwanegol yn ymwneud ag elfennau blynyddoedd cynnar, cymunedol a'r iaith Gymraeg.
- Ymgymryd â phrosesau i fonitro'r buddion yn dilyn gwireddu'r prosiectau i asesu os ydynt wedi eu cwblhau yn llwyddiannus. Bydd gofyn sicrhau bod yr holl weithdrefnau angenrheidiol yn eu lle i fonitro'r buddion ac yn cael eu nodi'n barhaus.

CONSORTIWM ADDYSG ÔL-16 GWYNEDD AC YNYS MÔN

Mae Cyngor Gwynedd yn bartner strategol mewn fframwaith Consortiwm sydd â throsolwg cyflawn o faes addysg ôl-16 ar draws siroedd Gwynedd ac Ynys Môn. Ynghyd â Gwynedd, sy'n bartner arweiniol, mae 3 phartner strategol cyflawn arall sef Cyngor Ynys Môn, Grŵp Llandrillo Menai ac ysgolion uwchradd yr ardal sydd â chweched dosbarth. Mae'r bartneriaeth hon yn caniatáu i benderfyniadau strategol lefel uchel gael eu gwneud ar bob agwedd sy'n effeithio ar addysg ôl-16.

Mae gwaith y Consortiwm yn cwmpasu:

- Hwyluso rhwydwaith o ddarpariaeth a chysiau ôl-16 o safon mewn lleoliadau dysgu ar draws ardal y Consortiwm
- Hwyluso trafndiaeth ar gyfer y cyrsiau
- Rheoli a chydlynu rhwydwaith 14-19 ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn
- Arwain ar gynllun Seren i ymestyn profiadau i ddysgwyr mwyaf abl a thalentog yn yr ôl-16 a hefyd yn CA3 ar ran y ddau Awdurdod
- Hwyluso grŵp proffesiynol o benaethiaid chweched dosbarth
- Hyrwyddo a chyfrannu'n strategol at waith STEM Gogledd
- Cydweithio gyda Bwrdd Uchelgais Gogledd Cymru er mwyn adnabod llwybrau gyrfaol yn lleol ac ar draws y rhanbarth.

Yn ogystal â sicrhau cysondeb, llwybrau clir ac ansawdd ragorol i'r dysgwyr gan osgoi unrhyw ddyblygu o ran darpariaeth a systemau, mae'r fframwaith hefyd yn caniatáu rhannu'r gost o gyflogi staff i arwain ar, ac i weinyddu'r holl elfennau perthnasol.

Caiff gwaith y Consortiwm ei fonitro gan Fwrdd Arweiniol sy'n cynnwys cynrychiolaeth o Brif Swyddogion y Sefydliadau Partner.

ARWEINYDDIAETH

Pwrpas

Nod y cynllun arweinyddiaeth yw galluogi fod gan holl arweinwyr Gwynedd y modd i sicrhau fod pob plentyn o dan eu gofal yn medru cyflawni ei lawn botensial. Mae'r Awdurdod wedi adnabod yr angen *"i weithio ar y cyd i greu diwylliant sy'n galluogi arweinwyr i ffynnu; ac yn medru ysbrydoli a dylanwadu ar blant ar bob lefel"*.

Mae'r adran dros y cyfnod diwethaf yma wedi adnabod arweinyddiaeth fel blaenoriaeth sydd angen sylw er mwyn sicrhau olyniaeth arweinyddiaeth ar bob lefel a sicrhau bod unigolion medrus ac uchelgeisiol yn dilyn y rhaglenni arweinyddiaeth. Wrth wneud hyn y nod yw cynyddu'r nifer o ymgeiswyr cymwys a phriodol ar gyfer swyddi arwain ac yn benodol felly swyddi penaethiaid ysgolion.

Nodweddion da:

- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau cyfundrefn sydd wedi ei chynllunio a'i datblygu i sicrhau arweinwyr priodol i ysbrydoli ar bob lefel.
- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau cysondeb ar gyfer y profiadau a'r cyfleoedd gorau i ddysgwyr Gwynedd.
- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau dulliau effeithiol sy'n datblygu arweinwyr y presennol ac i arfogi arweinwyr y dyfodol
- Mae pwyslais arbennig yn cael ei roi ar sicrhau fod amodau penodol mewn lle i alluogi arweinwyr i ffynnu.

Cymhelliant

Mae cyfle eto i benaethiaid gael eu hyfforddi i ennill cymhwyster ôl-radd mewn cymell a mentora. Manteisiodd 7 pennaeth ar y cyfle yn y gorffennol, gan gwblhau'r radd yn llwyddiannus a dod yn gymhellwyr proffesiynol eu hunain. Mae'r cymhellwyr hyn ar gael bellach i gymell eraill ac mae eu timau o fewn yr ysgolion yn elwa hefyd.

Erbyn hyn mae'r c rhaglenni datblygu arweinyddiaeth ar gyfer arweinwyr mewn ysgolion yn gontinwwm o ddysgu proffesiynol, sy'n cael ei gynnig yn rhanbarthol. Mae'n cynnwys y canlynol:

1. Rhaglen Ddatblygu Arweinyddiaeth Ganol

Mae'r rhaglen yn hyrwyddo arweinyddiaeth effeithiol iawn trwy hunan arfarnu a myfyrio, gan archwilio'r berthynas rhwng arweinyddiaeth, ysgolion llwyddiannus a'r gymuned ehangach. Bydd cyfranogwyr yn:

- datblygu dealltwriaeth o'r rôl
- datblygu ymhellach eu dealltwriaeth o'r agenda diwygio cenedlaethol
- datblygu eu harfer yn unol â'r safonau arweinyddiaeth ffurfiol
- paratoi ar gyfer ymgysylltiad effeithiol gydag elfennau pwrpasol o wybodaeth arbenigol a sgiliau; MDPHau, ADY, Cymraeg, ysgolion ffydd, ysgolion bach ac ati.

2. Rhaglen Ddatblygu Genedlaethol ar gyfer Uwch Arweinwyr

Eto, mae'r rhaglen hon yn hyrwyddo arweinyddiaeth hynod effeithiol trwy ffocysu'n benodol ar hunan arfarnu a myfyrio. Bydd cyfranogwyr yn:

- datblygu dealltwriaeth o rôl uwch arweinydd ymhellach;
- datblygu'r wybodaeth a'r sgiliau y dylai uwch arweinydd effeithiol eu gwybod a gallu eu mabwysiadu;

- cael cyfle i ddatblygu'r ymddygiadau arweinyddiaeth sy'n ofynnol ar gyfer uwch arweinydd effeithiol;
- datblygu eu dealltwriaeth o'r agenda diwygio cenedlaethol ymhellach;
- datblygu eu harfer o fewn y safonau arweinyddiaeth ffurfiol.

3. Rhaglen Genedlaethol i Ddatblygu Darpar Benaethiaid – Paratoi ar gyfer CPCP 2022-2023

Mae'r rhaglen hon ar gael i bob arweinydd ysgol profiadol sy'n credu ei fod yn arddangos cyrhaeddiad yn erbyn y Safonau Proffesiynol ar gyfer Dysgu ac Arweinyddiaeth ac sy'n ystyried prifathrawiaeth fel cam nesaf realistig yn y dyfodol agos.

Bydd y rhaglen hon yn adeiladu ar brofiad blaenorol, a hynny er mwyn meithrin:

- eu dealltwriaeth o rôl pennaeth effeithiol;
- eu sgiliau a'u priodoleddau trwy hunan-adolygu yn erbyn y Safonau Proffesiynol ar gyfer Addysgu ac Arweinyddiaeth;
- eu dealltwriaeth a'u gallu i gymhwyso amrywiaeth o sgiliau arweinyddiaeth mewn modd effeithiol;
- eu sgiliau cydweithredu trwy gymryd rhan effeithiol mewn rhwydweithiau cyfoedion;
- eu gwybodaeth a'u sgiliau ar gyfer datblygu eu hysgolion fel sefydliadau sy'n dysgu a sicrhau llwyddiant yr agenda ddiwygio genedlaethol.

Bydd y Rhaglen yn galluogi'r cyfranogwyr i fyfyrio ar eu harfer proffesiynol eu hunain, ac i sicrhau eu bod wedi paratoi'n dda wrth ymgeisio i ymgymryd ag asesiad ffurfiol ar gyfer y Cymhwyster Proffesiynol Cenedlaethol ar gyfer Prifathrawiaeth (CPCP).

4. Rhaglen Datblygu Penaethiaid Newydd eu Penodi a Phenaethiaid Dros Dro

Dyma raglen sy'n rhedeg dros ddwy flynedd ac ar gael i gefnogi pob pennaeth newydd ei benodi a phennaeth dros dro wrth eu gwaith. Mae'r rhaglen:

- wedi ei chynllunio yn unol â'r Model Dysgu Proffesiynol Rhanbarthol;
- yn seiliedig ar y Safonau Proffesiynol ar gyfer Addysgu ac Arweinyddiaeth, Datblygu Ysgolion yng Nghymru fel Sefydliadau sy'n Dysgu ac Addysg yng Nghymru: Cenhadaeth ein Cenedl;
- a dilyniant y gweithgareddau dysgu yn gyson drwy Gymru;
- â disgwyliadau cyffredin am gynnydd cyfranogwyr a sut bydd hyn yn effeithio ar eu harfer arweinyddol.

5. Rhaglen Datblygu Penaethiaid Profiadol

Eto dyma raglen sy'n rhedeg dros gyfnod o ddwy flynedd, ond y tro hwn ar gyfer penaethiaid sydd eisoes yn brofiadol er mwyn bod yn bennaeth mwy effeithiol fyth. Bydd y cyfranogwyr yn:

- myfyrio ar eu dull arweinyddiaeth eu hunain a sut mae eu harweinyddiaeth yn effeithio ar eraill;
- myfyrio ar effaith ystod o ddulliau arweinyddiaeth;
- deall theori newid a myfyrio ar sut mae hynny'n effeithio ar eu harweinyddiaeth ar y daith ddiwygio drawsffurfiannol;
- cydweithio ag eraill i arwain eu hysgolion yn effeithiol a chael effaith gadarnhaol ar arweinyddiaeth ar draws Cymru;
- gwreiddio diwylliant ac ymarfer arloesi priodol ar draws a thu hwnt i'w hysgolion.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Sicrhau bod yna blethu amlwg rhwng y cynllun datblygu arweinyddiaeth hwn a'r egwyddorion a fabwysiadwyd gan y Cabinet, er mwyn sicrhau bod gennym drefniadau i ddatblygu ac adnabod arweinwyr sydd yn ysbrydoli ar gyfer ein cyfundrefn bresennol ac i'r dyfodol.

UNED DDATA ADDYSG

Pwrpas

Sicrhau cefnogaeth i'r Adran Addysg drwy ddarparu isadeiledd data a gwybodaeth o ansawdd uchel sy'n gyrru penderfyniadau a pherfformiad.

Nodweddion da:

- Cychwyn proses caffael sistem rheoli gwybodaeth ranbarthol drwy sgopio anghenion adrannau'r Cyngor.
- Cytuno a gweithredu i newid proses Cyfrifiad Ysgolion Medi 2022 i fod yn electroneg.
- Arweinydd y Tîm yn rhan o is-grŵp data Corfforaethol a Grŵp Ymchwiliad COVID-19.
- Datblygu sgiliau Power BI yr Uned drwy sicrhau bod un Swyddog wedi cwblhau cwrs hyfforddiant allanol.
- Datblygu dashfwrdd Addysg lefel Awdurdod, sector ac ysgolion.
- Darparu a chyflwyno adroddiadau dadansoddi canlyniadau TGAU a Lefel A.
- Cytuno ar ac adrodd ar fesuryddion perfformiad yr Uned.
- Cefnogi'r Ganolfan Fusnes gyda ymatebion PLASC a SWAC
- Cwblhau ymatebion statudol (PLASC, SWAC, Casgliad data ôl-16) o fewn yr amserlen.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

Bydd ffocws ein gwaith dros y cyfnod nesaf yn cael ei ddylanwadu gan y Prosiect Rhanbarthol. Gan gymryd hyn i ystyriaeth dyma fydd ein blaenoriaethau am y cyfnod nesaf:

- Penodi darparwr ar gyfer system Rheoli Gwybodaeth newydd a chychwyn ar y daith o fewnosod y system.
- Comisiynu prosiect i edrych ar drosglwyddo adroddiadau ADYaCh i ffurf Power BI.
- Parhau i ddatblygu'r broses Cyfrifiad Ysgolion ym mis Medi.

GWASANAETH CEFNOGI LLYWODRAETHIANT YSGOLION

Pwrpas

Cefnogi Cyrff Llywodraethu Ysgolion Gwynedd i fod yn effeithiol yn eu gwaith.

Nodweddion da:

- Cynnig cynhaliaeth a chefnogaeth i Gyrff Llywodraethol a'u hysgolion yn ôl y gofyn.
- Parhau i gynnig hyfforddiant mandadol ac ychwanegol mewn dull rhithwir gan gynyddu niferoedd sy'n mynychu.
- Cynorthwyo Cyrff Llywodraethol i gyflawni eu rôl statudol a chynghori a gweithredu fel llinell gymorth mewn materion llywodraethol i benaethiaid a llywodraethwyr gan gynnwys y broses ormodedd, cwynion ayb.
- Darparu rhestr o bolisiau a thempledi lle'n briodol ar Hwb i Benaethiaid a chlercod llywodraethwyr.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Edrych eto ar y dull y cesglir a chedwir manylion llywodraethwyr a chydweithio gyda TG er mwyn datblygu system o'r newydd.
- Datblygu pecyn o dempledi Dogfennau Statudol a ddylai fod gan ysgolion.
- Parhau i ddatblygu adnoddau i gefnogi Cyrff Llywodraethol i ddelio â phrosesau penodol e.e. gormodedd, cwynion, paneli staffio.

UNED CONTRACTAU A CHYFLOGAU

Pwrpas

Sicrhau bod yr ysgolion yn derbyn gwasanaeth cefnogol o'r safon uchaf ym maes cyflogau a chontractau yn brydlon ac yn gywir.

Nodweddion da:

- Staff ein hysgolion yn parhau i dderbyn eu tâl yn gywir ac ar amser yn fisol.
- Cadw at lefel o wasanaeth sydd yn deg ac yn gyson i bob ysgol drwy ddilyn yr amserlen waith drwy gydol y flwyddyn addysgol.
- Cael cytundebau holl staff ysgolion allan yn unol â'r gofynion statudol, sef o fewn wyth wythnos o gychwyn mewn swydd.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Parhau i gadw rhestr Staff Llanw yn gyfredol mewn taenlen ar gyfer yr amser pan fydd App 'llogi' Athrawon Llanw yn 'fyw'. Yn y broses o greu Ffurflenni Cais Llanw yn electroneg. Cael rhain allan cyn gynted a bo modd er mwyn hwyluso'r broses o gofrestru i fod ar y rhestr.
- Yn dilyn creu Datganiad Cyflogaeth terfynol ar gyfer athrawon, anelu cychwyn ar yrru'r datganiadau allan erbyn Pasg 2023 ar gyfer staff newydd.
- Defnyddio llai o bapur drwy yrru datganiadau/contractau yn electroneg.
- Parhau i annog penaethiaid i wneud yn siŵr bod pob staff dysgu a chymorthyddion cefnogaeth dysgu wedi'u cofrestru gyda'r Cyngor Gweithlu Addysg ac wedi cwblhau'r broses DBS cyn eu bod yn cychwyn mewn ysgol. Mae'r system electronig o wirio DBS sydd wedi'i roi yn ei le yn hwyluso'r broses.
- Creu amserlenni a ffurflenni electroneg ar gyfer ysgolion.
- Parhau gyda'r dasg o drosglwyddo ffeiliau papur holl staff ysgolion i ffeiliau electroneg.

GWASANAETH ARLWYO A GLANHAU

Pwrpas

Darparu bwyd maethlon ac iachus i ddysgwyr Ysgolion Gwynedd a chadw'r sefydliadau addysgol yn lân a diogel er mwyn cynorthwyo'r dysgwyr i gyrraedd eu potensial.

Nodweddion da y gwasanaeth

- Cynllunio a gweithredu i allu darparu cinio am ddim i bob plentyn Dosbarth Derbyn a Blwyddyn 1 erbyn Medi 2022.
- Bwydlen cinio ysgolion cynradd ac arbennig yn cydymffurfio gyda 'Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Gofynion a Safonau Maeth)(Cymru) 2013'.
- Bwydlen cinio ysgolion Uwchradd yn gweithio tuag at gydymffurfio gyda 'Rheoliadau Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Gofynion a Safonau Maeth) (Cymru) 2013'.
- Cynnal sesiynau blasu/maeth o fewn ysgolion i annog mwy o ddysgwyr i fwyta cinio ysgol.
- Cynnig i rieni sydd yn darparu bocs bwyd i'w plant os ydynt eisiau cinio rai dyddiau o'r wythnos.
- Cynnig cinio themâu rheolaidd i'r ysgolion.
- System talu ar-lein i rieni sydd yn hwyluso'r ffordd i dalu am wahanol wasanaethau i ysgolion megis cinio, tripiâu, gwersi offerynnol ayb.
- 5 ysgol uwchradd wedi cytuno i gymryd rhan yn y cynllun brecwast am ddim i ddysgwyr Blwyddyn 7.
- Cadw ysgolion yn lân ac yn ddiogel.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf

- Parhau i weithio ar gael yr ysgolion cynradd yn barod i ddarparu cinio am ddim i Blwyddyn Derbyn ac 1 ym Medi 2022, Blwyddyn 2 yn Ionawr 2023, a gweddill dysgwyr cynradd erbyn Medi 2023.
- Cydweithio efo ysgolion i fynd yn gwbl ddi-arian.
- Parhau i annog rhieni i ddewis cinio ysgol ar gyfer eu plant.
- Cynorthwyo ysgolion i ostwng lefelau dyledion cinio rhieni.
- Gweithredu ar ddarparu pecyn bwyd ar dripiâu i ysgolion.
- Cefnogi Ysgolion Uwchradd gyda'r broses o gasglu dyledion cinio.

CLUDIANT

Pwrpas

Trefnu cludiant i ddisgyblion Gwynedd i sefydliadau addysgol sydd yn rhoi mynediad iddynt at addysg i gyrraedd ei potensial.

Nodweddion da y gwasanaeth:

- Cludiant wedi ei drefnu i'r holl ddysgwyr sydd yn deilwng
- Cludiant wedi ei drefnu i ddysgwyr ôl-16 oed.
- Y gallu i brynu e-docyn teithio ôl-16 yn rhad ac am ddim gan leihau rhwystrau i bobl ifanc Gwynedd at addysg bellach.
- Polisi Cludiant Gwynedd yn cydymffurfio gyda 'Mesur Teithio gan Ddysgwyr Cymru 2008'.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Parhau i sicrhau effeithlonrwydd y gwasanaeth drwy adolygu meini prawf a systemau presennol yn gyson.
- Holi barn pobl ifanc Gwynedd am y gwasanaeth.

CANOLFAN FUSNES ADDYSG

Pwrpas

Cefnogi rheolaeth effeithiol Ysgolion Gwynedd.

Mae'r Ganolfan yn cefnogi 79 o ysgolion cynradd drwy ddarparu gwasanaethau yn unol â'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth sydd yn bodoli rhwng yr ysgolion a'r Ganolfan.

Rhoddir cefnogaeth ar gyfer amrywiaeth o feysydd yn y maes rheolaeth ysgol.

Nodweddion da:

- Yn dilyn bod y grant ysgolion bach a gwledig wedi dirwyn i ben diwedd Mawrth 2022 mae'r Ganolfan Fusnes Addysg wedi parhau gyda'r gwasanaeth weinyddol ychwanegol a ddarperir i Benaethiaid allan yn yr ysgolion ynghyd â darparu'r cynllun ateb galwadau ffôn ysgolion ar gyfer rhai ysgolion gyda'r ysgolion erbyn hyn yn ariannu'r gwasanaeth.
- Archebion gan ysgolion ar gyfer prynu nwyddau/gwasanaethau drwy gerdyn credyd y Ganolfan Fusnes Addysg yn parhau i gynyddu sy'n dangos bod yr ysgolion yn cael budd o'r gwasanaeth.

Blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf:

- Parhau i gyflwyno cardiau credyd i ysgolion uwchradd ac ysgolion cynradd mawr sydd efo gweinyddwyr yn yr ysgolion i gefnogi'r drefn.
- Parhau i weithio'n agos gyda'r Tîm Caffael i roi gwerth gorau i ysgolion ar gytundebau Caffael.
- Parhau i adnabod a gwella gwasanaethau sydd yn mynd i gyfrannu tuag at leihau baich gwaith Penaethiaid.
- Cyflwyno trefn newydd mwy effeithiol ac effeithlon ar gyfer talu am nwyddau a gwasanaethau Ysgolion.
- Cyflwyno mewnrwyd newydd y Ganolfan Fusnes Addysg drwy'r Hwb i'r ysgolion ar gyfer cyfathrebu, rhannu gwybodaeth ac arferion da gydag ysgolion.
- Datblygu tîm y Ganolfan Fusnes Addysg ymhellach mewn gwahanol feysydd.